

VERGUNNINGHOUDERS 2020

Contouren en ontwikkelagenda 2020

Auteur: R. Smorenberg
Versie: 29-01-2020
Status: concept ter besluitvorming in college

Inhoud

1	Inleiding	2
2	Visie en uitgangspunten	3
3	Wonen	5
4	Uitkering	6
5	Taalonderwijs en inburgering	8
6	Re-integratie	11
7	Organisatie	13
8	Financiën	15
9	Bijlage 1. Ontwikkelagenda	16

1 Inleiding

Het integratieproces voor vluchtelingen is op zich goed gestructureerd. Zodra je een verblijfsstatus hebt krijg je een woning aangeboden, ontvang je een uitkering en een lening voor de eerste inrichting van je woning. Vervolgens ga je inburgeren, re-integreren en werken. Toch blijkt dit proces in de praktijk minder soepel te werken dan je op het eerste oog zou denken.

Zo wordt van de inburgeraar verwacht dat hij zijn eigen inburgering regelt en zorgt dat hij binnen drie jaar zijn inburgeringsexamen heeft behaald. In de praktijk blijken niet alle inburgeraars hiertoe in staat. Dat heeft tot gevolg dat meer dan de helft van de inburgeraars niet tijdig het inburgeringsexamen behaalt en daardoor het risico loopt op een boete en terugbetaling van het volledige inburgeringskrediet. Ook is het inburgeringsaanbod in veel gevallen niet flexibel genoeg waardoor inburgeren en werken moeilijk te combineren zijn en mensen langer dan nodig in de uitkering blijven. Vandaar dat op 1 januari 2021 de wet inburgering gewijzigd wordt en de gemeente verantwoordelijk wordt voor de begeleiding en het regelen van het inburgeringsaanbod.

Ook op het gebied van de begeleiding bij integratie kan nog het een en ander verbeterd worden. Zo is het ondersteuningsaanbod onvoldoende volledig en helder in beeld en ontbreekt het op sommige punten aan samenhang en onderlinge afstemming. Daardoor is niet altijd voor iedereen duidelijk voor welke vraag de vergunninghouder bij wie terecht kan.

Met de nieuwe aanpak maken we een start met een integrale aanpak waarbij de vergunninghouder geholpen wordt bij zijn integratieproces, het vinden van werk of een zinvolle dagbesteding en het voldoen aan de inburgeringsvereisten. Dat vraagt commitment niet alleen van ons als gemeente, maar ook van al die personen en organisaties die zich dagelijks inzetten om deze nieuwe inwoner een "thuis te geven".

2020 is het jaar waarin we samen met de vergunninghouders, onze samenwerkingspartners en alle betrokken partijen deze nieuwe aanpak handen en voeten gaan geven. Maatwerk, flexibiliteit, communicatie en samenwerking zijn daarbij belangrijk begrippen. Op die manier willen we enerzijds de huidige aanpak verbeteren en anderzijds die voorbereidingen treffen die nodig zijn om de nieuwe inburgeringswet per 1 januari 2021 op een soepele manier te kunnen implementeren.

Leeswijzer

Zoals aangegeven gaan we in 2020 de nieuwe aanpak samen met de vergunninghouders en betrokken personen en organisaties gezamenlijk handen en voeten geven. Vandaar dat de nieuwe aanpak in hoofdlijnen is beschreven en er nog voldoende ruimte is voor een nadere uitwerking en een duidelijke couleur locale. Daarnaast zijn in het document vraagstukken beschreven die in aanloop naar 1 januari 2020 en daarna nader uitgewerkt zullen worden.

2 Visie en uitgangspunten

2.1 Visie

Meedoen staat centraal. Meedoen op het gebied van wonen, leven en werken. Meedoen vraagt een actieve en open houding van iedereen die hierbij betrokken is. Vandaar dat onze aanpak zich zowel richt op de vergunninghouder als op zijn directe leefomgeving en de samenwerking tussen ondersteunende personen en organisaties. Dit alles vanuit een regie voerende gemeentelijke rol die aansluit bij de verantwoordelijkheden in het kader van de huisvestingstaakstelling, de Participatiewet en de nieuwe Wet inburgering per 1-1-2021.

2.2 Doel

Met onze aanpak willen we komen tot:

- een transparant en samenhangend ondersteuningsaanbod voor vergunninghouders ;
- een verbetering van de kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie van het inburgeringsaanbod;
- een stijging van het aantal vergunninghouders dat aan het werk gaat;
- een versnelling van de arbeidsinschakeling en doorstroom naar het beroepsonderwijs;
- een verbetering van de integratie van de vergunninghouder in de buurt en gemeente;
- sturingsinformatie op basis waarvan we de voortgang van de doelen kunnen volgen.

2.3 Doelgroep

Vergunninghouders

De doelgroep bestaat primair uit vluchtelingen met een voorlopige of voorwaardelijke verblijfsvergunning op basis van asiel, en aanverwante/nagereisde vluchtelingen die een reguliere verblijfsstatus krijgen, onder andere op basis van humanitaire gronden. Een vergunninghouder behoort tot onze doelgroep zodra hij door het COA aan onze gemeente is gekoppeld en het eerste contact wordt gelegd. Op dat moment wonen de vergunninghouders veelal nog in het asielzoekerscentrum (AZC).

Verlengde pleegzorg

Een vergunninghouder valt vanaf zijn 18^e levensjaar onder de huisvestingsverantwoordelijk van de gemeente. Tot dat moment is NIDOS als landelijke voogdijinstelling hiervoor verantwoordelijk. Het betreft met name jongeren in pleeggezinnen waarvoor de bepalingen van de verlengde pleegzorg niet gelden. Doordat met NIDOS afgesproken is dat zij de begeleiding blijven doen totdat de jongeren 21 jaar zijn, wordt voorkomen dat de jongeren op een kwetsbare leeftijd het pleeggezin moeten verlaten en zelfstandig moeten gaan wonen. Voor de gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk gezamenlijk gaat het gemiddeld om één jongere per jaar.

Vergunninghouders niet asiel

Mensen die zich in Nederland vestigen, anders dan op basis van asiel, vallen – m.u.v. het Participatieverklaringstraject (zie 4.3. inburgering) - op dit moment niet onder onze doelgroep. Met de wijziging van de Wet inburgering per 1 januari 2021 is de gemeente ook verplicht om voor deze doelgroep, inburgeringsvoorzieningen aan te bieden.

2.4 Uitgangspunten

Taal, taal en taal

Communicatie is belangrijk om mee te kunnen doen en er bij te kunnen horen. Vandaar dat beheersing van de Nederlandse taal, en dan met name het kunnen spreken met anderen in de Nederlandse taal centraal staat in onze aanpak. Dat betekent dat we in onze aanpak stimuleren dat mensen Nederlands spreken.

Integratie is meer dan het voldoen aan de inburgeringsverplichtingen

Voldoen aan het inburgeringscriteria is een wettelijke verplichting. In onze aanpak focussen we ons echter tevens op het vinden van werk of een zinvolle dagbesteding en een goede maatschappelijke integratie in de buurt, wijk en gemeente.

Voor wat betreft het onderdeel werk/dagbesteding onderscheiden we de volgende drie hoofddoelen:

- Onderwijs: we begeleiden jongeren tot 27 jaar naar een kwalificerende Rijksbekostigde opleiding ;
- Werk: we begeleiden volwassenen naar een reguliere baan;
- Participatie: als werk en opleiding niet mogelijk zijn, verleggen we de focus naar vrijwilligerswerk en/of deelname aan het verenigingsleven. Doelstelling is voldoen aan de eisen in het kader van nieuwe Wet inburgering.

Maatschappelijke begeleiding vanuit een breed perspectief

Tijdens de maatschappelijke begeleiding focussen we ons op een breed scala aan leefdoelgebieden zoals financiële zelfredzaamheid, integratie in de buurt, huiselijke relaties en het sociaal netwerk. We sluiten aan bij de leefdoelgebieden van de Zelfredzaamheidsmatrix¹.

Gemeente als regievoerder

De opvang van vergunninghouders is omgeven door diverse wet- en regelgeving. Zo heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de huisvesting en maatschappelijke begeleiding van vergunninghouders. Daarnaast is de gemeente op basis van de Participatiewet verplicht zorg te dragen voor de arbeidsinschakeling van de vergunninghouders met een bijstandsuitkering. En vanaf 1 januari 2021 wordt de gemeente ook nog verantwoordelijk voor het inburgeringsaanbod.

Vandaar dat het belangrijk is om als gemeente een centrale positie in te nemen, zowel in de ondersteuning aan de vergunninghouders als ook op het gebied van beleidsvorming en de samenwerking tussen betrokken partijen en inwoners.

¹ www.zelfredzaamheidsmatrix.nl

3 Wonen

3.1 Huisvesting

Taakstelling

Gemeenten zijn verplicht om een door het rijk bepaald aantal vergunninghouders te huisvesten. De huisvestingstaakstelling wordt bepaald door de instroom aan vergunninghouders, de snelheid waarmee de asielaanvragen worden afgehandeld door de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de vergunninghouders die aan de gemeente worden gekoppeld. Voor 2020 is de taakstelling volledig gerealiseerd.

De taakstelling van de gemeente Ridderkerk bedraagt voor de eerste helft 2020 15 personen. Voor de tweede helft 2020 verwachten we een stijging van 30% naar 20 personen omdat het inlopen van de achterstanden in afhandeling van de asielaanvragen door de Immigratie en Naturalisatiedienst leidt tot een verhoogde doorstroom vanuit AZC naar de gemeenten.

De instroom voor de komende jaren is moeilijk te bepalen omdat die afhankelijk is van internationale politieke ontwikkelingen en afspraken met landen als bijvoorbeeld Turkije die de vluchtelingen op dit moment voor Europa opvangen. Iedere wijziging hierin leidt tot een forse toename van de instroom. Omdat die afspraken geen stabiele basis kennen en de vluchtelingenstromen internationaal nog niet minder zijn, dient rekening te worden gehouden met grotere aantallen zoals we die ook in de periode 2016-2018 hebben gehad waarbij de taakstelling verdubbeld was.

Huisvesting

In Ridderkerk zijn in het verleden met name gezinnen geplaatst. Omdat de instroom met name bepaald werd door gezinsherenigers, lag het aantal aan de gemeente gekoppelde vergunninghouders lager dan de taakstelling. Om toch te kunnen voldoen aan de taakstelling is zodoende gebruik gemaakt van de hervestigersregeling waarbij een door de VN-vluchtelingenorganisatie geselecteerd gezin rechtstreeks vanuit een vluchtelingenkamp is gehuisvest. Hiertoe is besloten omdat de provincie – toezichhouder in het kader van de huisvestingstaakstelling – deze optie verplicht gaat stellen op het moment dat de realisatie achter blijft. Op dit moment is het aantal gekoppelde vergunninghouders voldoende om aan de taakstelling te kunnen voldoen.

Concentratie in wijken

Het aantal sociale huurwoningen voor grotere gezinnen is beperkt. Hierdoor ontstaat het risico op concentraties in bepaalde wijken. Samen met de lokale verhuurders spannen we ons in voor een maximale spreiding. Daarnaast besteden we in onze aanpak extra aandacht aan de integratie in de wijk/buurt en de sociale cohesie (zie 3.2.).

3.2 Integratie in de buurt

Als gemeenschap mogen wij van de vergunninghouder verwachten dat hij zich inspant om zo snel mogelijk onderdeel te worden van zijn lokale omgeving. Daarbij mag de vergunninghouder van ons verwachten dat wij hem helpen bij het eigen maken van de lokale gebruiken, normen en waarden. Een goede integratie in de straat, wijk en gemeente is dan ook cruciaal maar gaat niet altijd vanzelf.

Vandaar dat we samen met de vergunninghouders, Vluchtelingenwerk, de woningverhuurders, welzijnswerk en andere betrokken organisaties de huidige aanpak herijken en daar waar nodig de aanpak versterken.

Ontwikkelpunten:

1. Herijken en versterken van de integratie in de straat, wijk en gemeente.

4 Uitkering

4.1 AZC

Kansrijke statushouders worden in het AZC gedurende 14 weken voorbereid op de inburgering (voorinburgering) d.m.v. een programma bestaande uit Nederlandse les, kennis van de Nederlandse maatschappij (KNM), een module Oriëntatie op de Nederlandse Arbeidsmarkt (ONA) en vrijwilligerswerk.

Vanaf 1-1-2021 brengt het COA op een geüniformeerde manier de startpositie en de ontwikkelmogelijkheden van een inburgeringsplichtige in beeld (brede intake). Daarbij gaat het onder meer om informatie of iemand analfabeet is, welke opleidingen zijn gevolgd, praktische competenties, werknemersvaardigheden, werkervaring, leerbaarheid, motivatie/interesses, mate van zelfredzaamheid en informatie die een effect kan hebben op het inburgeringstraject zoals de gezinssituatie, sociale netwerk en fysieke en mentale gezondheid. AZC en gemeente zorgen vervolgens gezamenlijk voor een warme overdracht.

In de periode tot 2021 gaan we – op het moment dat duidelijk is dat een vergunninghouder in onze gemeente gehuisvest wordt - alvast het contact met de vergunninghouder zoeken. Onder andere door informatie over onze aanpak op te sturen in het Nederlands, het Engels, het Arabisch en het Tigrinya. In de folder komt tevens een telefoonnummer zodat de vergunninghouder vooraf kennis kan komen maken. Daarnaast nemen we op het moment dat de vergunninghouder daadwerkelijk gehuisvest wordt, contact op met de begeleider binnen het AZC zodat zoveel mogelijk aangesloten kan worden bij de begeleiding en de activiteiten binnen het AZC.

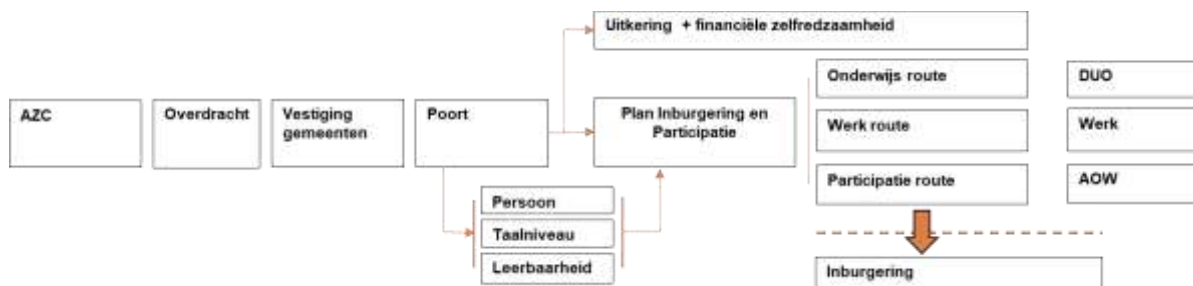
Ontwikkelpunten:

2. Ontwikkelen van een folder over gemeentelijke aanpak voor vergunninghouder in AZC.
3. Ontwikkelen samenwerking met begeleiders binnen AZC.

4.2 Uitkering

Het merendeel van de vergunninghouders ontvangt bij de start een uitkering van de gemeente. Op dat moment start ook het traject gericht op het bereiken van het doelperspectief (onderwijs – werk - participatie). Dit proces is samengevat in onderstaand schema. De gemeente verstrekt momenteel 135 uitkeringen aan vergunninghouders.

Figuur 1. proces werk en inkomen

Poort

Op de dag dat de vergunninghouder zijn huurcontract gaat tekenen en zich inschrijft als inwoner van onze gemeente wordt ook de aanvraag van de uitkering geregeld. Tijdens het poortgesprek wordt gekeken naar het recht op uitkering, de mogelijkheden op werk en ontvangt de persoon informatie over

rechten en plichten. Om er zeker van te zijn dat belanghebbende begrijpt wat er van hem wordt verwacht, wordt tijdens het gesprek gebruik gemaakt van een gecertificeerde tolk.

Uitkering en financiële zelfredzaamheid

De vergunninghouder ontvangt een uitkering. Ter voorkoming van schulden worden de vaste lasten ingehouden op de uitkering en start een traject dat er op gericht is dat de vergunninghouder zelf zijn financiën kan beheren.

Plan Inburgering en Participatie

De gemeente wordt vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe Wet inburgering, verplicht om per inburgeraar één persoonlijk plan (Plan Inburgering en Participatie: PIP) op te stellen waarin de inburgering en de re-integratie in het kader van de Participatiewet samengevoegd worden tot één plan. We gaan een stap verder door ook de maatschappelijk begeleiding en eventuele vormen van zorgverlening in het PIP op te nemen.

Ontwikkelpunten:

4. Ontwikkelen traject gericht op financiële zelfredzaamheid van de vergunninghouders.

5 Taalonderwijs en inburgering

5.1 Taalniveau en leerbaarheid

Beheersing van de Nederlandse taal is cruciaal voor een goede integratie. Vandaar dat we bij de start van het traject het betreffende taalniveau en de leerbaarheid in kaart brengen. Hierdoor wordt het mogelijk om een reëel doelperspectief en trajectplanning te maken. Daarnaast kunnen we de vergunninghouder beter adviseren over zijn taaltraject.

Ontwikkelpunten:

5. Inkoop van onderzoek naar taalniveau en leerbaarheid.

5.2 Taalonderwijs en inburgering tot 2021

Inburgering

Tot 2021 is de vergunninghouder zelf verantwoordelijk voor de inkoop van zijn inburgeringstraject. Hij kan hierbij gebruik maken van een lening van DUO. Deze lening hoeft hij niet terug te betalen als hij binnen de gestelde tijd het inburgeringsexamen behaald. Dat betekent in de praktijk dat we tot 1-1-2021 samen met de vergunninghouder het traject bepalen en hem adviseren over de wijze waarop het inburgeringsdeel ingevuld kan worden. Het is vervolgens aan hem om – binnen de kaders van het PIP – de inburgering in te kopen.

Om goed te kunnen adviseren is het van belang dat we een goed beeld hebben van het inburgeringsaanbod. Vandaar dat we het lokale en regionale taalaanbod in kaart gaan brengen. Kwaliteit, flexibiliteit in het aanbod en de bereidheid om met ons samen te werken zijn daarbij belangrijke criteria. Vervolgens zoeken we de samenwerking met deze partijen om de afstemming tussen inburgering en re-integratie ook in de praktijk mogelijk te maken.

DUO-lening opgebruikt

In toenemende mate krijgen we te maken met vergunninghouders die hun DUO-lening volledig hebben opgebruikt maar nog niet hun inburgeringsexamen hebben behaald. De reden hiervoor kan zowel liggen in de kwaliteit van het onderwijs dat zij hebben genoten als ook in de motivatie of persoonlijke omstandigheden van de vergunninghouder.

De wetgever heeft er bewust voor gekozen om de verantwoordelijkheid en faciliteiten voor het behalen van het examen bij de vergunninghouder te beleggen. Daarnaast zijn er vooralsnog ook geen plannen om deze groep onder de bepalingen van de nieuwe Wet inburgering te brengen. Dat betekent dat de gevolgen van het niet tijdig behalen van het examen (boete en terugbetaling lening) voor rekening van de inburgeraar komen.

Door de nieuwe aanpak hopen we problemen eerder te signaleren waardoor voorkomen kan worden dat de inburgeraar de lening terug moet betalen en te maken krijgt met boetes. Maar we gaan vooralsnog geen aanvullend budget beschikbaar stellen gericht op het behalen van het inburgeringsexamen.

Participatiewet

Het feit dat de inburgeraar zelf verantwoordelijk is voor het behalen van zijn inburgeringsexamen ontslaat de gemeente niet van de verantwoordelijkheid om mensen in een uitkeringssituatie te ondersteunen bij arbeidsinschakeling. Taalbeheersing is daarbij belangrijk. Vandaar dat we – aanvullend of in vervolg op het inburgeringsaanbod – instrumenten aanbieden die inpassing op de reguliere arbeidsmarkt kunnen versnellen. Denk hierbij aan onderwijs gericht op vaktaal, trainingen in de eigen taal en begeleiding op werkplek. De kosten hiervan komen ten laste van de re-integratiegelden in het kader van de Participatiewet.

Volwasseneducatie

Vergunninghouders die niet meer inburgeringsplichtig zijn, kunnen gebruik maken van het taalaanbod in het kader van het budget Wet educatie Beroepsonderwijs. Hierbij gaat het zowel om vergunninghouders die hun inburgeringsexamen hebben behaald als ook om vergunninghouders die vrijgesteld zijn van de inburgeringsplicht.

Taalondersteuning

Naast het reguliere onderwijsaanbod zijn er binnen de gemeente diverse organisaties en vrijwilligers die vergunninghouders helpen bij het verbeteren van hun taal. Denk hierbij aan de taalmaatjes, vrijwilligers die wekelijks lessen verzorgen aan vrouwelijke vergunninghouders en de activiteiten vanuit de bibliotheken. Ook dit aanbod willen we beter in beeld krijgen en hen betrekken bij onze aanpak.

Ontwikkelpunten:

6. In kaart brengen van het onderwijsaanbod.
7. Samenwerkingsafspraken maken met de onderwijsaanbieders.

5.3 Inburgering vanaf 2021

Wet inburgering

Vanaf 2021 worden gemeenten verantwoordelijk voor het inburgeringsaanbod voor de mensen die vanaf dat moment inburgeringsplichtig zijn. Op dit moment zijn er binnen het Ministerie nog geen plannen om ook de huidige groep onder de nieuwe inburgeringswet te laten vallen.

Voor het bepalen van de aantallen inburgeraars gaan we derhalve vooralsnog uit van de huidige taakstelling. Gemiddeld is 50% van het aantal te huisvesten vergunninghouder 18 jaar of ouder, waardoor voor de gemeente Ridderkerk rekening wordt gehouden met een nieuwe instroom van 15 inburgeraars per jaar.

Met de nieuwe wet inburgering wordt de gemeente ook verantwoordelijk voor het aanbod van de buitenlandse partners van mensen met een Nederlandse nationaliteit (gezinsimmigranten). Verwacht wordt dat dit aantal gelijk zal zijn aan het aantal vergunninghouders.

	Vergunninghouders	Gezinsmigranten	Totaal inburgering
Ridderkerk	15	15	30

Inkoop inburgering

Maatwerk is belangrijk omdat aangesloten moet worden bij het aanwezige taalniveau, de leerbaarheid als ook bij het toekomstperspectief van de betreffende persoon. Niet het onderwijsaanbod, maar de onderwijsvraag staat centraal. Inburgeringsaanbieders werken over het algemeen met homogene klassen van minimaal 10 personen. Deze twee uitgangspunten staan dan ook op gespannen voet vanwege de beperkte instroom inburgeraars.

Vandaar dat actief de samenwerking gezocht wordt met andere gemeenten. Daarbij focussen we met name op de samenwerking met de gemeente Rotterdam vanwege het feit dat de meeste van onze huidige aanbieders hun hoofdkantoor in Rotterdam hebben en zij hun aanbod zodoende aan zullen laten sluiten bij de aanpak van Rotterdam. Rotterdam heeft daarnaast ook meer volume waardoor zij een breder onderwijsaanbod in kunnen kopen en wij daarop aan kunnen sluiten. De eerste gesprekken met de gemeente Rotterdam hebben al plaatsgevonden en Rotterdam is ook bereid samen te werken. Door samen op te trekken kunnen gezamenlijk het aanbod en de kwaliteitseisen bepaald worden.

Onze insteek is een kwalitatief flexibel aanbod zo dicht mogelijk bij de inburgeraars. Samen met het onderwijs willen we komen tot flexibilisering van het inburgeringsonderwijs zodat het bijvoorbeeld makkelijker wordt om van dag- naar avondopleiding te gaan. Ook willen we meer inzetten op duale trajecten waardoor het makkelijker wordt om werk te combineren met inburgering.

Zodra duidelijk is wat er gezamenlijk ingekocht gaat worden, zullen we zelf aanvullend inburgeringsaanbod inkopen.

Inkoop participatieverklaring

Onderdeel van het inburgeringstraject is het behalen van de Participatieverklaring. Daarvoor neemt de inburgeraar deel aan een aantal bijeenkomsten georganiseerd door de gemeente waarin wordt ingegaan op de normen en waarden binnen de Nederlandse maatschappij en informatie wordt verstrekt over onze gemeente. Het behalen van de Participatieverklaring is zowel verplicht voor de vergunninghouders als de inburgeraars die niet op basis van asielgrond naar Nederland komen.

Ontwikkelpunten:

8. In kaart brengen van inburgeringsbehoefte.
9. Inkoop van inburgeringsaanbod.

5.4 Maatschappelijke begeleiding

Ondersteuning bij vestiging

Op het moment dat de vergunninghouder het huurcontract getekend heeft, start een periode van drie maanden waarin de vergunninghouder geholpen wordt zich te settelen. Denk hierbij aan het afsluiten van een zorgverzekering, WA-verzekering en het openen van een bankrekening. Maar ook het wegwijs maken in de buurt, inschrijving bij een huisarts en kennismaken op de basisschool.

Maatschappelijke begeleiding

Op basis van de informatie vanuit de overdracht van het COA, de gesprekken tijdens de Poort en de gesprekken die de maatschappelijk begeleider met de vergunninghouder en zijn gezin heeft, wordt op een gestructureerde wijze de hulpvragen in beeld gebracht. We kijken daarbij niet alleen naar de volwassenen in het gezin, maar ook naar de kinderen. We doen dat aan de hand van de Zelfredzaamheidsmatrix (www.zelfredzaamheidsmatrix.nl).

We werken daarbij nauw samen met de professionals binnen de Wmo, jeugdzorg en onderwijs om begeleidingssignalen vroeg op te pakken en professionele hulp in te kunnen schakelen indien nodig. Daarnaast stimuleren we dat mensen die het integratieproces hebben doorlopen de vergunninghouders bijstaan zodat zij gebruik kunnen maken van de kennis en ervaring die door hen is opgedaan.

Ontwikkelpunten:

10. herijken van de maatschappelijke begeleiding en waar nodig aanbrengen van verbeteringen. met als doel te komen tot een integrale aanpak samen met alle organisaties die zich hiermee bezighouden.

5.5 Begeleiding bij einde uitkering

Zodra het traject ten einde komt en iemand doorstroomt naar werk of studiefinanciering helpen we hem gedurende drie maanden om deze overgang zo soepel mogelijk te laten verlopen. De hulp die geboden wordt is afhankelijk van de situatie van belanghebbende. Zo kan geholpen worden bij het regelen van kinderopvang, het aanvragen van studiefinanciering, het aanvragen van toeslagen of advisering over hoe een goede balans kan worden gevonden tussen prive en werk. Deze vorm van begeleiding is op dit moment nog niet binnen de gemeente beschikbaar en dient nog vorm te worden gegeven.

Ontwikkelpunten:

11. Ontwikkelen van de begeleiding bij einde uitkering.

6 Re-integratie

6.1 Ontwikkelroute 1. onderwijsroute

Bij vergunninghouders onder de 27 jaar bespreken we de mogelijkheden om regulier onderwijs te volgen. Veelal is de beheersing van de Nederlandse taal een belemmering om een opleiding op het juiste niveau te kunnen volgen. Entree onderwijs kan daarin een eerste opstap vormen maar ook kijken we naar mogelijkheden om via een schakeljaar in te stromen in het reguliere onderwijs.

Ontwikkelpunten:

12. Uitwerken en implementeren van de onderwijsroute.

6.2 Ontwikkelroute 2. werkroute

Het traject naar werk gaan we vormgeven aan de hand van de onderstaande drie re-integratieroutes. Per route zoeken we partijen die de benodigde ondersteuning kunnen bieden om doorstromen naar werk of een andere ontwikkelroute mogelijk te maken. We stappen af van het projectmatig en doelgroepgericht inkopen en gaan voor langdurige samenwerking met partijen die aantonen dat zij kwaliteit bieden en op onderdelen meerwaarde bieden. Uitgangspunt daarbij is het vergroten van de diversiteit in het aanbod en de ondersteuning om op die manier maatwerk mogelijk te maken.

Vergunninghouders die jobready zijn

De vergunninghouders die jobready zijn kunnen direct doorstromen naar een reguliere baan. Van belang is dat de vergunninghouder begeleid wordt bij de overstap van uitkering naar loon, er voldoende werk ondersteunende instrumenten zijn (o.a. jobcoaching en vakgerichte taalontwikkeling) en er voldoende faciliteiten zijn om werk en inburgering ook daadwerkelijk te kunnen combineren.

Vergunninghouders die bijna jobready zijn

De vergunninghouder die bijna jobready is, heeft een opstapje nodig om jobready te worden. Hierbij kan gedacht worden aan het opdoen van relevante werkervaring, het aanleren van werknemersvaardigheden of het volgen van een korte functiegerichte training of cursus. Dit opstapje bestaat bij voorkeur uit een combinatie van een (onbetaalde) werkomgeving met een competentiegericht traject en het verbeteren van de Nederlandse taal. Voldoende werkervaringsplaatsen en stages zijn voor deze groep belangrijk.

Vergunninghouders die niet jobready zijn maar wel perspectief hebben.

Een deel van de vergunninghouders heeft meer tijd nodig om stabiel genoeg te worden om een traject naar werk te volgen. De ervaringen tijdens de vlucht, oorlogstrauma's, de cultuurschok en problemen rond de gezinshereniging kunnen hun impact hebben. Sommige vergunninghouders moeten eerst aan hun psychische gezondheid werken, voordat zij aan de slag kunnen met werk en scholing. Dan moet er een zorgtraject worden opgezet, maar voor deze groep blijft er altijd de focus op werk.

Ontwikkelpunten:

13. Uitwerken en implementeren van de werk route.

6.3 Ontwikkelroute 3. participatie route

De Participatie route is bestemd voor mensen waarbij is vast komen te staan dat zij vanwege medische, psychische of verstandelijke beperkingen niet uit zullen stromen via de werk route of de onderwijs route.

Op basis van de nieuwe Wet inburgering moet deze groep een - nog te bepalen genormeerd - aantal uren activiteiten uitvoeren die aansluiten bij de persoonlijke integratiedoelen van de inburgeraar: het leren van de Nederlandse taal, zelfredzaamheid in de samenleving, activering en participatie. Een

inburgeraar heeft binnen deze route voldaan aan zijn inburgeringsplicht wanneer de afspraken uit het PIP zijn nagekomen, er is voldaan aan het Participatieverklaringstraject, (aangepaste) inzet is gepleegd op KNM en ONA en in veel gevallen één of meerdere taalexamens zijn behaald.

Meedoen aan activiteiten die georganiseerd worden in de gemeente, door het verenigingsleven en het doen van vrijwilligerswerk zijn belangrijke aspecten die er voor moeten zorgen dat ook deze groep actief blijft deelnemen aan de Nederlandse maatschappij.

Ontwikkelpunten:

14. Uitwerken en implementeren van de participatie route.

6.4 Ontwikkelroute 4. Ondernemerschap

Vergunninghouders en migranten die een eigen bedrijf willen starten en een voldoende realistisch bedrijfsidee hebben kunnen begeleid worden door het Regionaal Bureau Zelfstandigen. Voorwaarde is wel dat het taalniveau voldoende is om begeleid te worden. Indien nodig kan taalondersteuning worden aangeboden.

7 Organisatie

7.1 Vergunninghouder

Centraal in onze aanpak staat de vergunninghouder met zijn mogelijkheden en zijn behoefte aan ondersteuning. We ondersteunen samen met een groot aantal organisaties de vergunninghouder bij zijn integratie, maken aan de hand van het PIP afspraken over zijn re-integratie- en inburgeringstraject en maken afspraken gericht op integratie in de wijk en gemeente. Maatwerk is daarbij belangrijk omdat nu eenmaal niet iedereen hetzelfde is.

Ook in de uitwerking van onze aanpak krijgt de vergunninghouder een belangrijke stem. Zowel direct doordat we in gesprek gaan met de vergunninghouders over de uitwerking van onze plannen. En indirect omdat we onze aanpak vormgeven met de betrokken professionals en vrijwilligersorganisaties die samen met ons zorgdragen voor de integratie van de vergunninghouders en hun signalen doorspelen aan de gemeente.

7.2 Klantmanagers

De nieuwe aanpak leidt samen met de nieuwe Wet inburgering per 1-1-2021, tot nieuwe taken en een intensivering van de gemeentelijke regierol. Doordat inburgering vanaf het begin gecombineerd wordt met re-integratieactiviteiten ontstaat er een intensiever traject en daarmee ook meer klantcontacten. Ook het feit dat we de maatschappelijke begeleiding verbreden en de vergunninghouder gaan ontzorgen leidt tot een hoger activiteitenmodel en een andere invulling van de rol van de klantmanager.

Met de nieuwe aanpak wordt ook de samenwerking met en tussen de organisaties die direct of indirect betrokken zijn bij de integratie van de vergunninghouders nog belangrijker. We stellen een regisseur aan die verantwoordelijk wordt voor de samenwerking met en tussen de verschillende betrokken organisaties.

In 2020 doen we ervaring op met de nieuwe manier van werken. De voortgang wordt nauwgezet gemonitord. Daarbij kijken we enerzijds naar de effecten die de nieuwe manier van werken heeft voor de vergunninghouders en anderzijds wat de consequenties zijn voor de gemeentelijke organisatie. Op basis daarvan zijn we beter in staat om inzichtelijk te maken wat de consequenties zijn van de nieuwe Wet inburgering.

Ontwikkelpunten:

15. Structureel aanstellen van een regisseur vergunninghouder.
16. In kaart brengen van de effecten van de nieuwe manier van werken.
17. In kaart brengen van de consequenties van de nieuwe manier van werken.

7.3 Wijkteam

In die gevallen dat meer begeleiding nodig is dan door de klantmanagers en de maatschappelijke begeleiding geboden kan worden, wordt een beroep gedaan op de expertise en inzet van het wijkteam. Ook kan een vergunninghouder worden overgedragen door de klantmanager als de begeleiding bij de integratie en inburgering is afgerond, maar er nog andere begeleidingsbehoeften zijn. Hoewel momenteel al in verschillende situaties wordt samengewerkt, dienen de komende periode nog nadere samenwerkingsafspraken te worden gemaakt.

Ontwikkelpunten:

18. Uitwerken van de samenwerking tussen de klantmanagers en de medewerkers van het wijkteam.

7.4 Werkgeversservicepunt

Het Werkgeversservicepunt werkt met accountmanagers die het aanspreekpunt voor werkgevers in de regio zijn. De accountmanagers zijn een belangrijke schakel voor het werven van vacatures. Zij krijgen voorlichting over alle relevante aspecten rond vergunninghouders, zodat zij werkgevers goed kunnen informeren en actief kunnen benaderen, waarbij zij rekening kunnen houden met de specifieke kansen en valkuilen die er zijn als een werkgever vergunninghouders een baan wil bieden.

Het Werkgeversservicepunt werft vacatures voor alle werkzoekenden, dus ook voor vergunninghouders. Op het moment dat er een geschikte vacature is, bekijken de accountmanager samen met de vergunninghouder en de klantmanager of en zo ja welke aanvullende ondersteuning nodig is.

Daarnaast gaat de accountmanager ook op zoek naar op de persoon toegesneden vacatures. De vergunninghouder, klantmanager en de accountmanager stellen dan gezamenlijk een plan op richting een (on)betaalde baan en de jobhunter zoekt de bijpassende vacatures. Voordeel hiervan is dat meer rekening gehouden kan worden met onder andere het taalniveau van de werkzoekende en de taalgevoeligheid van de vacature.

7.5 Samenwerkingspartijen

De opvang van vergunninghouders doen we als gemeente niet alleen, maar samen met een veelheid aan betrokken organisaties en vrijwilligers. Vanuit onze regierol en het belang van een goed netwerk om de vergunninghouder, staan we in nauw contact met alle partijen die hierbij betrokken zijn. We maken hierbij wel een onderscheid tussen de ketenorganisaties en het sociaal netwerk.

Stichting Vluchtelingenwerk

Stichting Vluchtelingenwerk is van oudsher de organisatie die de begeleiding van vergunninghouders voor de gemeente heeft verzorgd. Bij de afspraken voor 2020 is reeds zoveel mogelijk vooruitgelopen op de eisen vanuit de nieuwe Wet inburgering. Gedurende 2020 wordt bekeken of de nieuwe afspraken ook leiden tot dienstverlening die aansluit bij de eisen in het kader van de nieuwe wet. Daarnaast worden de ontwikkelingen rondom de Wet inburgering gevolgd zodat gedurende het jaar de samenwerking aangepast kan worden aan de laatste ontwikkelingen.

Ketenorganisaties

Ketenorganisaties zijn die organisaties die een formele taak hebben in de opvang van vergunninghouders dan wel waar de meeste vergunninghouders mee te maken krijgen. De komende maanden gaan we de bestaande samenwerking herijken en daar waar nodig komen tot nieuwe samenwerkingsafspraken. Daarnaast is het onze bedoeling om – naast de individuele afstemming - met deze partijen driemaandelijks een gezamenlijk overleg te hebben waar de werking van de “opvangketen” in zijn geheel besproken wordt en waar knelpunten in de samenwerking besproken kunnen worden.

Sociaal netwerk

Het sociaal netwerk bestaat uit organisaties en personen die een bijdrage leveren aan de integratie van individuele of kleine groepen vergunninghouders. Ook met hen willen we komen tot samenwerkingsafspraken. Maar met name willen we nieuwe initiatieven stimuleren om zo de diversiteit in het ondersteuningsaanbod te vergroten. Daarbij sluiten we aan bij de wijze waarop deze organisaties lokaal zijn georganiseerd. Bekeken zal worden op welke manier het Platform Participatie Vluchtelingen Ridderkerk hierin een rol kan spelen.

Ontwikkelpunten:

19. Het monitoren van de dienstverlening door Stichting Vluchtelingenwerk.
20. Herijken van de samenwerking met de ketenorganisaties op basis van de nieuwe manier van werken.
21. Ontwikkelen van een sociaal netwerk met organisaties die een bijdrage leveren aan de integratie van vergunninghouders.

8 Financiën

De financiering van de ondersteuning van de vergunninghouders is niet gecentreerd maar maakt in veel gevallen onderdeel uit van andere financieringsstromen. Ter voorbereiding op de Wet inburgering is het belangrijk om een integraal inzicht te krijgen in de verschillende financiële stromen en dit te vertalen naar de consequenties van de Wet inburgering 2021. Denk hierbij bijvoorbeeld aan schulddienstverlening, subsidies aan welzijnsorganisaties, stimuleringsubsidies aan vrijwilligersorganisaties, re-integratiegelden en tijdelijke rijksbudgetten. Op basis van de meicirculaire 2020 verwachten we een beter inzicht te hebben in de voor 2021 beschikbare middelen.

In hoofdlijnen kennen we de volgende financiële stromen:

- a) *maatschappelijke begeleiding*: wordt gefinancierd vanuit de Rijksbijdrage die de gemeente ontvangt en voor een deel vanuit de algemene middelen.
- b) *participatieverklaringstraject*: komt ten laste van de eerder genoemde Rijksbijdrage maatschappelijke begeleiding voor zover het vergunninghouders betreft.
- c) *inburgering*: tot 2021 is de vergunninghouder zelf verantwoordelijk voor de betaling van zijn inburgeringstraject. Hij kan hiervoor een lening bij DUO aanvragen.
- d) *re-integratie*: De re-integratiekosten zoals jobcoaching, taaldiagnose instrumenten, taal op de werkvloer, etc. komen ten laste van het re-integratiebudget ten behoeve van de Participatiewet.
- e) *Vrijwilligers*: de kosten voor de vrijwilligersorganisaties is op verschillende manieren vormgegeven. Deels via de subsidie aan een welzijnsorganisatie, deels via tijdelijke stimuleringsregelingen en deels worden geen subsidies verstrekt.

Ontwikkelpunten:

22. Inzichtelijk maken van de ten behoeve van de vergunninghouders beschikbaar zijnde financiële middelen.
23. Inzichtelijk maken van de financiële consequenties van de nieuwe Wet inburgering.

9 Bijlage 1. Ontwikkelagenda

	Wat moet ontwikkeld worden	Gereed
1.	Herijken en versterken van de integratie in de straat, wijk en gemeente	Q1 2020
2.	Ontwikkelen van een folder over gemeentelijke aanpak voor vergunninghouder in AZC	Q1 2020
3.	Ontwikkelen samenwerking met begeleiders binnen AZC	Q4 2020
4.	Ontwikkelen traject gericht op financiële zelfredzaamheid van de vergunninghouders	Q2 2020
5.	Inkoop van onderzoek naar taalniveau en leerbaarheid	Q1 2020
6.	In kaart brengen van het onderwijsaanbod	Q1 2020
7.	Samenwerkingsafspraken maken met de onderwijsaanbieders	Q2 2020
8.	In kaart brengen van inburgeringsbehoefte	Q1 2020
9.	Inkoop van inburgeringsaanbod	Q4 2020
10.	herijken van de maatschappelijke begeleiding en waar nodig aanbrengen van verbeteringen met als doel te komen tot een integrale aanpak samen met alle organisaties die zich hiermee bezighouden	Q2 2020
11.	Ontwikkelen van de begeleiding bij einde uitkering	Q1 2020
12.	Uitwerken en implementeren van de onderwijsroute	Q2 2020
13.	Uitwerken en implementeren van de werk route	Q2 2020
14.	Uitwerken en implementeren van de participatie route	Q2 2020
15.	Structureel aanstellen van een regisseur vergunninghouder	Q2 2020
16.	In kaart brengen van de effecten van de nieuwe manier van werken	Q3 2020
17.	In kaart brengen van de consequenties van de nieuwe manier van werken	Q3 2020
18.	Uitwerken van de samenwerking tussen de klantmanagers en de medewerkers van het wijkteam	Q2 2020
19.	Het monitoren van de dienstverlening door Stichting Vluchtelingenwerk	Ieder kwartaal
20.	Herijken van de samenwerking met de ketenorganisaties op basis van de nieuwe manier van werken	Q1 2020
21.	Ontwikkelen van een sociaal netwerk met organisaties die een bijdrage leveren aan de integratie van vergunninghouders	Q1 2020
22.	Inzichtelijk maken van de ten behoeve van de vergunninghouders beschikbaar zijnde financiële middelen	Q1 2020
23.	Inzichtelijk maken van de financiële consequenties van de nieuwe Wet inburgering	Q3 2020